

Институт
за
европска
политика.
Скопје

Тематски извештај од проектот
„Следење на владеењето во областа на правдата (JuDGMeNT)“

СУДСКА СОРАБОТКА ВО СЛОБОДЕН ПРИСТАП ДО ИНФОРМАЦИИ, СПРОВЕДУВАЊЕ ПРЕКУГРАНИЧНО ИЗВРШУВАЊЕ И ПРЕКУГРАНИЧНА ПОСТАПКА ВО СТЕЧАЈ, ПРЕЗЕМАЊА И СПОЈУВАЊА

Скопје, декември 2016 година

Проектот се спроведува со финансиска поддршка од Регионалниот совет за соработка во рамките на спроведувањето на Стратегијата за ЈИЕ 2020

СОДРЖИНА:

- 03.** Воведни напомени за Стратегијата за ЈИЕ 2020: Работни места и европска перспектива
- 04.** Правна рамка во ЕУ
- 06.** Законска рамка во Република Македонија
- 09.** Преглед на состојбите опфатени со вториот приоритет од Стратегијата за ЈИЕ 2020 во димензијата Правда - Судска соработка во слободен пристап до информации, спроведување прекугранично извршување и прекугранична постапка во стечај, преземања и спојувања
- 12.** Позначајни случувања во оваа област изминатите неколку месеци
- 16.** ПРЕПОРАКИ
- 18.** ПРИЛОГ 1

1* Воведни напомени за Стратегијата за ЈИЕ 2020: Работни места и европска перспектива

Стратегијата за ЈИЕ 2020: *Работни места и европска перспектива* цели кон подобрување на условите за живеење во регионот и враќање на прашањата за конкурентноста и развојот назад во фокусот. Стратегијата беше донесена во 2013 година, а процесот на развивање, усвојување и примена на истата го координира Регионалниот совет за соработка (РСС). Зајакнувањето на регионалната соработка е предуслов за напредок во процесот на пристапување на државите од регионот кон Европската унија.

Стратегијата е концентрирана околу 4 (четири) меѓусебно поврзани столбови на развој, од кои столбот **Владеене за раст** има три димензии: Ефективни јавни услуги, Спречување на корупција и Правда. Во областа *Правда* се идентификувани три приоритети, меѓу кои и „**Подобрување на судската соработка во слободен пристап до информации, спроведување прекугранично извршување и прекугранична постапка во стечај, преземања и спојувања**“.

Стратегијата за ЈИЕ 2020 нагласува дека во рамките на Европската унија, во рамките на судската соработка, предвидени се инструменти за прекугранично користење на судските услуги и слободен пристап до информации за националните судски услуги. Со прекуграничното извршување, правата и регистрациите на фирмите, како и прекуграничните постапки за стечај, се зголемуваат преземањата и спојувањата и воедно, се зајакнува заедничкиот пазар. Така, државите го поддржуваат слободното движење на стоки, услуги и инвестиции, прекуграничното извршување и воспоставување на бизниси.

Исто така, Стратегијата за ЈИЕ 2020 ја истакнува потребата земјите од регионот да ги зголемат напорите во овој правец и да ја зајакнат прекуграничната соработка и тоа во делот на слободен пристап до информации за судските услуги, правна рамка за прекугранично регистрирање на компании, права и можности за прекугранични стечајни постапки, како и правила во случаите на прекугранично преземање и спојување.

Неспорна е поврзаноста на целите од оваа димензија со преговарачките Поглавја 23 и 24 и напредокот во овој дел ќе биде несомнено земен во предвид при оценка на напредот на земјите во процесот на пристапувањето кон ЕУ. Сепак, мора да се нагласи дека прекуграничната, односно регионалната соработка е, пред сè, во интерес на земјите од регионот во насока на создавање на подобра бизнис клима, зголемување на работните места и севкупно, зголемување на просперитетот во нашите општества.

Со оглед на тоа дека прекуграничната соработка се врши со преземање на решенијата во Европската унија кои мора и да се прифатат во процесот на приближување, корисно е да се споменат истите. Законска основа за правосудната соработка во Европската унија е содржана во член 81 став 1 од Пречистениот текст на Договорот за функционирање на Европската унија, Протокол бр. 20 и 21 од Лисабонскиот договор.¹

Во делот на одредување на надлежниот суд, признавање и извршување на пресудите и одлуките во вонсудските предмети главен инструмент е Уредбата на Советот бр. 44/2001 за надлежноста, признавањето и извршувањето на судските одлуки во граѓански и трговски спорови.² Со оваа Уредба се создаваат услови за усогласување на правилата за судир на надлежноста внатре во државите членки и да се поедностави и забрза признавањето и извршувањето на судските одлуки кои се донесени во граѓанските и трговските спорови.

Оваа Уредба е дополнета со Уредбата на Советот (ЕС) бр. 2201/2003 од 27 ноември 2003 година за надлежноста, призивањето и извршување на одлуките во брачните предмети и предметите за радителска одговорност („Brussels IIa Regulation“).

Понатаму, со цел да се олесни меѓународната наплата на долговите во врска со издржувањето, Советот ја донел Уредба бр.4/2009 која во еден правен инструмент ги обедини сите сите прописи за судската надлежност, меродавно право, признавање и извршување на одлуките како и соработка на националните надлежни тела.

По однос на прекуграничната стечајна постапка, а со цел да ја подобри и забрза стечајната постапка Советот донел Уредба бр.1346/2000 година. Во моментот се врши ревизија на оваа Уредба. Со Уредбата бр. 805 /2004 година бил воведен европски налог за извршување на неспорните побарувања.

Целта на Уредбата бр. 650/2012 на Парламентот и Советот е да се укинат сите препреки со кои граѓаните се сретнуваат со уживањето на своите права поврзани со меѓународното наследство. По однос на делот за подобрување на пристапот во прекуграничните спорови, Советот усвои Директива бр.2003/8/ЕС со која се утврдуваат минималните заеднички прописи за правосудна помош. Целта на оваа директива да се загарантира одреден степен на правна помош во прекуграничните спорови на секое лице кое не располага со потребните средства.

По однос на олеснување на пристапот на друштвата и европските граѓани кон правосудството и да го направи поефикасно, Европската Унија вовеле заеднички правила на постапување и забрзување на решавање на прекуграничните спорови во врска со помалку важни барања и со прекуграничен поврат на паричните неспорни побарувања за целоот подрачје на Унијата. Се работи за Уредбата (ЕС)бр. 861/2007 за воведување на европски спорови од мала вредност и за Уредбата (ЕС) бр.1896/2006 за воведување на европски платен налог. Се работи за постапки кои не се задолжителни во однос на постапките предвидени со националните законодавства.

¹Целта која се сака да се постигне со акцијата на ЕУ во подрачјето на соработка во граѓанските предмети се следните:

- да се постигне висок степен на правна сигурност на граѓаните во прекуграничните односи уредени со граѓанските закони
- да им се гарантира на граѓаните едноставен и ефикасен пристап кон судовите кои постапуваат во граѓанските предмети заради разрешување на прекуграничните спорови

- да се поедностават инструментите за прекугранична соработка помеѓу националните граѓанските судови

- да се поддржи едукацијата на судиите и судските службеници

²(Council Regulation (EC) No 44/2001 of 22 December 2000 on jurisdiction and the recognition and enforcement of judgments in civil and commercial matters ('Brussels I Regulation'))

Со Директивата бр. 2008/52/ЕС се утврдуваат заеднички правила за одредени аспекти за посредување во граѓанските и трговските предмети со цел за зголемување на правната сигурност како и поттикнување на користењето на посредувањето во решавањето на споровите.

Не помалку важно е тука да се спомнат и инструментите за прекугранична соработка помеѓу правосудните тела во граѓанските спорови. Така со Уредбата (ЕС) бр.1393/2007 со цел да се поедностави и забрза доставата на судските и несудските писмена во државите членки и со тоа да се ефикасноста и брзината на судските постапки. Советот усвои и Уредба (ЕС) бр.1206/2001 со цел да се поедностави и забрза соработката помеѓу судовите на земјите членки за прибавување на доказите во граѓанските и трговските предмети.

Со Одлука на Советот бр. 2001/470/ЕС воспоставена е Европска правосудна мрежа во граѓанските и трговските предмети. Одлуката бр. 2001/470/ЕС е изменета со Одлуката бр.568/2009/ЕС со цел да се прошири и зајакне улогата на Европската правосудна мрежа во граѓанските и трговските спорови. Со оваа одлука мрежата е отворена и за преставниците на здруженија, преставниците на правната професија, посебно комората на адвокатите, правниците, нотарите и извршителите.

Исто така треба да се спомне дека постои уште едно средство за поедноставување на соработка во граѓанските предмети, а тоа е развој на користење на информационата и комуникациската технологија во правосудната администрација. Се работи за проект кој е започнат во 2007 година и прераснал во европска стратегија на подрачјето на е-правосудството. Средствата на е правосудството се: воспоставување на европски портал на е-правосудство, меѓусебна поврзаност на казнените евиденции на европско ниво, поголема употреба на видеоконференцијата во судските постапки, автоматско преведување, динамични мрежни обрасци како и европска база на преведувачи и судски толкувачи. Исто така годишниот преглед на состојбата во подрачјето на правосудството на Европската Унија е информативна алатка на Комисијата за помош на ЕУ и државите членки за постигнување на поквалитетен правосуден состав со овозможување на објективни, точни и споредбени податоци за квалитетот и ефикасноста на правосудниот систем во сите држави членки.

Во однос на стечајните постапки Европа во моментот во сила е регулативата на Европската унија за постапките во случај на инсолвентност 1346/2000. Всушност се работи за еден од најцелосните регулативи на меѓународното инсолвентно право. Оваа регулатива стапи во сила на 31 мај 2002 и изврши големо влијание на стечајните законодавства како и на државите кои се стекнале со статус кандидат за пристапување кон ЕУ. Што се однесува до земјите од Југоисточна Европа, голем придонес во стимулирањето на таа соработка се очекува да даде формирањето на Мрежата на институции за обука на судиите во Југоисточна Европа, која се формираше во април 2016 година и Регионалниот Совет за соработка ја презема клучната улога во рамките на таа мрежа за обуките на судиите и центар на информации за регионални средби, работилници и семинари за обуки на претставниците на правосудните институции.

Дејствувањето на судовите при спроведување на прекугранични постапки за стечај, преземања и спојувања и други прашања од значење за меѓугранично одвивање на бизнисот е регулирано со законите на Република Македонија. Основните закони кои ја регулираат оваа материја се следниве: Закон за трговските друштва,³ Законот за преземање на трговските друштва,⁴ Закон за стечај, Закон за извршување и подзаконските акти кои од нив произлегуваат.

Од анализата на законската рамка за стечај во Република Македонија може да се заклучи дека постои законска регулатива за прекуграничен стечај со тоа што истата е во целостта усогласена со Уредбата на Европската Унија.⁵

Во Законот за стечај кој во моментот се применува во Република Македонија е предвидена посебна глава која е наречена Меѓународен стечај. Во овој дел од законот се предвидени правилата од т.н. меѓународно инсолвентно право⁶ кое преставува едно од посложените и потешките правни области кое во себе опфаќа повеќе различни процесни, материјални и колизионо-правни дејствија.⁷

Карактеристика на нашето инсолвентно право е тоа што тоа го регулира прашањето на признавање на странска судска одлука.⁸ Во Законот за стечај одредбата која го регулира признавањето на странската судска одлука упатува на примена на општите правила на правото на

³Законот за трговските друштва ги регулира прашањата на спојување, припојување и поделба на друштвата. Законот не прави разлика меѓу друштва со домашен и странски капитал. Доколку друштво функционира во Република Македонија тоа треба да се формира согласно Законот за трговски друштва и да ја почитува регулативата што во него е предвидена. Овие одредби се препознатливи и пријателски кон бизнисите кои функционираат во Република Македонија.

⁴Преземањето на трговските друштва во Република Македонија се регулира со Законот за преземање на трговските друштва (Службен весник на РМ број 69/13, 188/13, 166/14, 154/15 и 23/16). Со законот се уредува начинот, условите и постапката за преземање на акционерските друштва, правата и обврските на учесниците во постапката за преземање и надзорот над спроведување на постапката за преземање на акционерските друштва. Одредбите од законот се применуваат на хартии од вредност кои котираат на овластена берза и на хартии од вредност издадени од акционерските друштва со посебни обврски за известување, согласно со Законот за хартии од вредност а не се применуваат при откупот на акциите во сопственост на Република Македонија. Суштината на законот е во одредбата дека ниедно лице, само или заедно со лицата со кои дејствува заеднички, не смее да стекне повеќе од 25% од хартиите од вредност со право на глас издадени од определено акционерско друштво без претходно да даде понуда за преземање. Понудувачот во понудата се обврзува дека ќе ги откупи сите акции на друштвото во определен период и според определена цена којашто не смее да биде пониска од највисоката цена по која преземачот веќе купил акции во последните 12 месеци пред известувањето за намерата за преземање, или пониска од просечната цена постигната на овластена берза, или во висина на проценетата вредност на хартиите од вредност утврдена од страна на овластен проценител. Целта на законот е да се заштитат малцинските акционери и тие да можат да си ги продадат акциите во друштвото што се презема, по цена идентична на онаа според коешто е преземено мнозинството од акциите на некое друштво. Исто така, целта на овој закон е да се пропише процедура согласно којашто ќе се спроведува преземањето и според која сите заинтересирани страни ќе бидат информирани и ќе можат да го дадат своето мислење во врска со преземањето. За својата намера за преземање Преземачот ја известува Комисијата за хартии од вредност, органот на управување на друштвото, овластената берза и Комисијата за заштита на конкуренцијата и ја објавува намерата во веднаш по известувањето, односно откако ќе добие одобрување од Комисијата за хартии од вредност. Се известуваат и вработените. Во понудата се утврдува и бројот на акциите кои се потребни да се откупат за да се смета дека понудата за преземање е успешна. Во рок од 10 дена од објавувањето на понудата за преземање, органот на управување на друштвото треба да даде мислење во врска со понудата за преземање. Во тоа мислење може да се вклучат и ставовите на вработените, доколку такви постојат. Рокот во кој важи понудата за преземање е 60 дена од објавувањето. Во тие 60 дена можно е да се добијат конкурентски понуди од повеќе понудувачи. Успешноста или неуспешноста на понудата се утврдува по изминувањето на рокот на важењето на понудата. Законот го определува начинот и постапката на преносот на продадените акции на Преземачот. Комисијата за хартии од вредност врши контрола на текот и спроведувањето на постапката на преземањето. Законот нема посебни одредби за прекугранично преземање, но имајќи предвид дека понудувач може да биде секое физичко или правно, домашно или странско лице, сите тие се изедначени со одредбите од овој закон да учествуваат рамноправно во процесот на преземање на друштвата.

⁵За разлика од поранешната законска регулатива, со Законот за стечај од 2006 година донесен во Република Македонија на меѓународниот стечај законодавецот му обрнал поголемо внимание и се статuirани повеќе одредби со кои детално се разработува оваа постапка во однос на дотогашната законска регулатива, а под влијание на регулативата на Европската Унија како и УНЦИТРАЛ (United Nations Commission on International Trade Law), модел на закон за прекугранична инсолвентност. Инаку, целта на овој модел закон кој остава можност на државите во целост да го преземат или да променат некоја одредба не е да изврши хармонизација на стечајното право на државите. Целта е многу поограничена и насочена, пред сè, кон поттикнување на соработката помеѓу судовите и другите органи на државите во случај на прекуграничен стечај, остварување на поголема правна сигурност за трговија и инвестиции, чесно и ефикасно управување во случај на прекуграничен стечај како и заштита на интересите на сите доверители и другите заинтересирани лица, вклучувајќи го и должникот, заштита и максимизирање на вредноста на имотот на должникот како и олеснување и спасување на финансиски проблематични друштва со заштита на инвестициите и работните места.

Република Македонија кои се однесуваат на признавање на странски судски одлуки. Ова прашање е регулирано со Законот за меѓународното приватно право.⁹ Странска судска одлука се изедначува со одлука на суд на Република Македонија и произведува правно дејство во Република Македонија само ако ја признае судот на Република Македонија.¹⁰

Стечајниот судија е тој којшто треба да одлучува и по признавањето на странската судска одлука и за отворањето на стечајната постапка, а надлежни судови кои треба да одлучуваат по поднесен предлог за признавање на странска судска одлука врз основа на која над стечајниот должник во странство е отворена стечајна постапка, се судовите со проширена надлежност. Предлог за признавање на одлука на странски суд, односно одлука на друг надлежен орган за отворање

⁹На изградување и развој на меѓународното insolventно право работea повеќе институции меѓу кои и Советот на Европа во чии рамки беше донесена Европската конвенција за одредени меѓународни аспекти на стечајот од 09.06.1990 година. Ова конвенција ја потпишаа Белгија, Германија, Франција, Грција, Италија, Луксембург, Турција и Кипар. Оваа конвенција беше ратифицирана само од Кипар и не стапила во сила. Во 1995 година петнаесет членки на ЕУ го потпишаа текстот на Европската конвенција за insolventни постапки која никогаш не влезе во сила. Понатаму, Меѓународниот монетарен фонд и тоа неговиот правен оддел во 1999 година изработи документ наречен *Orderly and Effective Insolvency Procedures*. Светска банка во 2001 година изработи *Principles and Guidelines for Effective Insolvency and Creditor Right Systems* кој беше наменет на земјите во развој како помош при изработка на нивното стечајно законодавство и банкарски систем. Во 2005 година беше изработен ревидиран нацрт. Во 1988 година секцијата за стопанско право на Меѓународното здружение на адвокати *International Bar Association* изработил *Model International Insolvency Cooperation Act (MICA)* Исто здружение е изработи и *Cross-Border Insolvency Concordat*. *American Law Institute* во 2000 година изработил документ *Principles of Cooperation in Transnational Insolvency Cases Among the Members of the North American Free Trade Agreement*. Овој документ содржи препораки кои не се задолжителни за поблиска соработка на државите на НАТОFTA кои ја сочинуваат САД, Канада и Мексико на подрачјето на меѓународното стечајно право.

¹⁰Инаку, историјата на стечајната постапка со странски елемент, започнува со тоа што одреден број на држави го прифаќале начелото на територијалност. Според ова начело на стечајната постапка отворена во друга држава не треба да и се признаваат правните последици во други држави. Ова начело многу години се задржало на правната сцена, па многу држави во своето стечајно законодавство воопшто не разработиле одредби за меѓународен стечај. Притоа, треба да се нагласи дека основата за ваквото правно сфаќање на начелото на територијалност е во тоа што одлуката за отворање на стечајната постапка претставува акт на сувереност на државата која ја отворила стечајната постапка поради што правните последици на таа одлука не можат да важат надвор од границите на таа држава. Исто така начелото на територијалност вклучува во себе и една друга димензија, а тоа е заштитата на домашните доверители од недостатоци односно мани на стечајната постапка која била отворена во странската држава. До признавање на странската одлука за отворање на стечајната постапка можеше да дојде само во рамките на билатералните или мултилатерните меѓународни договори само доколку е загарантирано меѓусебно признавање на стечајните постапки помеѓу државите членки на тој договор.

¹¹Во меѓународното insolventно право постојат два система на признавање на странски одлуки за отворање на стечајната постапка. Едниот систем предвидува автоматско признавање (*ex lege*) на странската одлука за отворање на стечајната постапка. Овој систем на признавање е предвиден со Регулацијата на Европската унија. Вториот систем на признавање на странска одлука за отворање на стечајна постапка е исполнување со закон определени претпоставки за да дојде до признавање на странската одлука за отворање на стечајната постапка, а кои се испитуваат во посебна формална постапка. За овој систем се определило и македонското право.

¹²Под странска судска одлука се смета одлука на суд на странска држава. Инаку, предмет на признавање може да биде не само одлуката за отворање на стечајна постапка донесена од странскиот суд туку и одлуките кои се донесени во рамките на отворената стечајна постапка, а со цел стечајната постапка да биде спроведена и заклучена. Таква одлука може да биде и одлуката донесена од страна на странскиот суд за разрешување на странскиот стечаен управник, одлука за основање и именување на членови на одборот на доверители, одлука за одобрување на предложениот план за реорганизација и сл.

Исто така предмет на признавање може да бидат и одлуки донесени надвор од стечајната постапка, кои се во тесна врска со отворената стечајна постапка и се однесуваат на стечајната маса и намурување на побарувањата на доверителите. Така предмет на признавање, може да бидат донесени одлуки од страна на парничниот суд со кој се утврдува одредено побарување на доверител, одлука на судот во врска со поднесена тужба за побивање на правни дејствија на стечајниот должник како и одлука на парничниот суд која се однесува на некој договор заклучен пред отворањето на стечајната постапка. Покрај одлуките кои се донесени во текот на отворената стечајна постапка, предмет на побивање може да бидат и одлуки донесени во претходната постапка во кои спаѓаат одлуката за определување на мерки за обезбедување

¹³Постапката за признавање на странска судска одлука започнува со поднесување на предлог. Месно надлежен суд кој треба да одлучи по предлогот за признавање на странска судска одлука е судот на чие подрачје се наоѓа поддржницата на стечајниот должник во Република Македонија. Во случај стечајниот должник да нема основано поддржница, месно надлежен ќе биде судот на чие подрачје се наоѓа имотот или дел од имотот на сопственост на стечајниот должник над кој се бара отворање на стечајна постапка.

Доколку стечајниот должник има повеќе поддржници на територијата на различни судови или пак имотот се наоѓа на територијата на повеќе судови, месно ќе биде надлежен судот до кого што прво му е поднесен предлогот за признавање странска одлука за отворање стечајна постапка. Трето правило кое се однесува на определување на месната надлежност на судот кој треба да одлучи по поднесениот предлог за признавање на странска одлука се однесува во случај кога имотот се состои во побарување. Во тој случај месно надлежен суд да одлучува по предлогот за признавање на странска одлука за отворање на стечајна постапка е судот на чија територија должниците на стечајниот должник имаат свое седиште, односно престојувалиште.

Инаку, странската судска одлука нема да биде признаена ако: странската судска одлука нема биде приложена во оригинал или заверен препис заедно со потврда од надлежниот странски суд, односно друг орган за правосилноста на одлуката според правото на државата во која е донесена; нема да биде поднесен и заверен превод на странската судска одлука на јазикот кој е во службена употреба пред тој суд, ако оригиналот на странската судска одлука или нејзиниот заверен препис не се составени на јазикот кој е во службена употреба пред судот пред кој се поведува постапката за признавање на таа одлука; нема да биде поднесена и потврда за извршноста на таа одлука според правото на државата во која е донесена, ако со барањето за признавање на странската судска одлука се бара и признавање на нејзината извршност, подносителот на барањето за признавање на таа странска судска одлука; ако една од странките докаже дека поради неправилности во постапката, не можела да ги истакнува своите средства за одбрана; ако една од странките докаже дека поканата, тужбата или решението со кое е започната постапката не биле доставени на начин предвиден со правото на државата во која одлуката е донесена, односно дека воопшто немало ниту обид за такво доставување, освен ако на кој и да било начин се впуштила во расправање за главната работа во првостепената постапка; ако во односната работа постои исклучива надлежност на суд или на друг орган на Република Македонија; ако во истата работа суд или друг орган на Република Македонија донел правосилна одлука или ако во Република Македонија е признаена некоја друга странска судска одлука што е донесена во врска со истата работа; ако дејството на нејзиното признавање е во спротивност со јавниот поредок на Република Македонија

стечајна постапка може да се поднесе од странскиот стечаен управник и доверителите на стечајниот должник.¹¹ Во случај ако се признае решението за отворање на стечајна постапка се смета како да се отворила стечајна постапка над имотот на стечајниот должник во Република Македонија.

Што се однесува до извршувањето на странските пресуди во Република Македонија во граѓанските спорови и трговските спорови, потребно е најпрво тие да ја поминат фазата на признавање според условите предвидени во Законот за меѓународното приватно право или согласно договорите за правна помош со државите со кои истите се склучени. Откако ќе биде завршена оваа судска постапка истите можат да бидат предмет на извршување согласно Законот за извршување. Инаку, во овој закон не се содржани одредби за прекугранично извршување.

---

¹¹ За да може надлежниот суд да постапува по поднесениот предлог за признавање на странска судска одлука како по уреден предлог заедно со него треба да бидат доставени следните докази: странската судска одлука во оригинал или заверен препис на одлуката со превод на македонски јазик заверен од овластен преведувач; потврда од надлежниот странски суд односно орган за извршност на одлуката; попис на познатиот имот на стечајниот должник во Република Македонија и попис на неговите доверители со соодветни докази. Претпоставки кои кумулативно треба да бидат исполнети за признавање на странска одлука за отворање на стечајна постапка се: одлуката да е донесена од судот односно органот кој според правото на Република Македонија, е надлежен за решавање по предметите со меѓународни елементи; Со други зборови нема да биде призната одлуката на странскиот суд во случај да постои исклучива надлежност на судот на Република Македонија; одлуката да е извршна според правото на државата во која е донесена, дури и ако не е правосилна; признавањето на одлуката да не е во спротивност со јавниот поредок на Република Македонија; да постои заемност, односно реципротитет.

4* Преглед на состојбите опфатени со вториот приоритет од Стратегијата за ЈИЕ 2020 во димензијата Правда – Судска соработка во слободен пристап до информации, спроведување прекугранично извршување и прекугранична постапка во стечај, преземања и спојувања

Во Република Македонија како директно засегнати страни во приоритетотот „Подобрување на судската соработка во слободен пристап до информации, спроведување прекугранични и прекугранична постапка во стечај, преземања и спојувања“ се идентификувани: основните и апелационите судови, Централниот регистар на РМ, Министерствата за правда и надворешни работи, Комисијата за хартии од вредност, Народната банка на РМ, Адвокатската комора, како и Коморите на извршители, нотари, стечајни управници, и стопанските комори во Република Македонија.

Од друга страна, за жал, не постојат граѓански организации кои структурирано го следат спроведувањето на оваа област. Не утврдивме ни дека постои структуриран пристап за следење на основниот индикатор кој го поставува Стратегијата на ЈИЕ 2020, а тоа е зголемување на индикаторот на ефективност на Владата, а кој произлегува од Индексите за владеење на Светската Банка (World Bank Governance Index). Според овој индекс, индексот за владеење на Република Македонија, како и за сите земји во ЈИЕ, благо расте скоро секоја година од 2010 година наваму, но сепак тој прогрес е прилично спор и не дава многу оптимизам дека ќе се постигне саканата цел од 2,9 до 2020 година.¹²

Одредени аспекти од оваа област се следат странично, несистематски, само ако се преклопат интересите на некои од граѓанските или политичките организации со некаква активност поврзана со меѓународните стечаи, меѓународните преземања и спојувања. Така, во Република Македонија се забележани, на пример, активностите на Организацијата на потрошувачите на Македонија, но и на политичката организација Левица. Тие ги следат појавите од активностите на овие меѓународни деловни збиднувања и доколку се појави нешто што ги засега интересите, целите, принципите и ставовите заради коишто тие се формирани, тие преземаат активност. Впечаток е дека заштитата на интересите и правата при спроведувањето на деловните и инвестиционите активности соодветно не се остварува. Формално – правно, меѓународното спроведување на стечаи, преземања и спојувања се регулирани со соодветните закони во Република Македонија, кои се прилично усогласени со европската регулатива. Но, за тоа колку и како тие се спроведуваат нема стручни анализи, па така сознанијата за нив се базираат на одделни случаи кои се актуелизираа во јавноста.

¹² Движење на индикаторот за Ефективност на владата според World Bank Governance Index на скала од 0-5

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Албанија	2.23	2.30	2.33	2.18	2.43	2.53
БИХ	1.77	1.74	2.05	2.07	2.03	1.96
Хрватска	3.13	3.06	3.21	3.20	3.19	3.01
Косово	1.89	2.00	2.12	2.10	2.18	2.08
МАКЕДОНИЈА	2.41	2.39	2.44	2.45	2.65	2.63
Црна Гора	2.59	2.60	2.64	2.67	2.78	2.66
Србија	2.45	2.40	2.39	2.41	2.59	2.61
Просек ЈИЕ	2.35	2.36	2.44	2.44	2.55	2.50

По однос на судската соработка во слободниот пристап на информации за спроведување на прекугранично извршување, спроведување на стечајна постапка со странски елемент и преземањата и спојувањата на трговските друштва карактеристично е дека се работи за различни постапки кои не ги спроведуваат секогаш судовите.

Во моментот, во Република Македонија не може да се дојде до официјална информација за спроведување на некое прекугранично извршување поради фактот што се работи за иницирање и спроведување на постапка која спаѓа во рамките на приватното право. Уште повеќе што извршувањето на странските судски пресуди го спроведуваат извршители кои се лица кои вршат јавни овластувања именувани од Министерот за правда. Доколку некој доверител се стекнал со одлука на странски суд, таа може да се спроведе во Република Македонија ако одлуката ги исполнува претпоставките за признавање утврдени со закон или меѓународен договор ратификуван во согласност со Уставот на Република Македонија. Значи, единствен извор на информација во случај на прекугранично извршување на територијата на Република Македонија е Комората на извршители на Република Македонија која би требало да ги следи ваквите случаи, пред сè од аспект на ефикасноста на извршувањето и јавното објавување на информации. Доколку некој правен субјект побарал извршување на извршна исправа во странство, пристапот на информации ќе зависи од правото во државата каде што се спроведува извршувањето, а како последица на различните системи на извршување кои постојат во трети држави.¹³

Нешто поинаква е состојбата со слободниот пристап на информации и судската соработка за спроведување на постапка за стечај со странски елемент. И во овој случај се работи за спроведување на постапка во рамките на приватното право, меѓутоа постапката за стечај, посебно секундарните постапки, кои се отвораат во странските држави ги спроведува судот во земјата каде што се наоѓа имотот и се воспоставува одреден вид на соработка помеѓу стечајните управници. По правило информациите за овие спорови треба да бидат објавени на веб страницата на Централниот регистар, надлежниот суд и во соодветното службено гласило на државата.

Република Македонија има потпишано, следејќи ги европските конвенции од областа на меѓународната правна помош првенствено, во кривичната материја, но и во граѓанските предмети, повеќе договори со неколку држави, меѓу кои повеќето припаѓаат на земјите од ЈИЕ: Албанија,¹⁴ Босна и Херцеговина,¹⁵ Бугарија,¹⁶ Црна Гора,¹⁷ Хрватска,¹⁸ Косово,¹⁹ Романија,²⁰ Украина,²¹ Словенија,²² Србија²³ и Турција²⁴.

Република Македонија исто така е потписник на многу меѓународни конвенции и други документи за човекови права, за слободите и правата но и за низа прашања од кривичен и граѓански карактер. Се очекува дека ќе почнат преговори за потпишување на договори за заедничка правна помош со Чешката република, Словачката република и Руската федерација.

Во Извештајот за напредок на Република Македонија од 2016 година, е констатирано дека постои договор за соработка со Eurojust, но дека малку соработка постои во практика.

Оскудни се информациите за судската соработка во Македонија со другите судови во регионот. Во однос на законската регулатива, истата во голема мера дава основ за фер и правичен третман на сите учесници во случај на преземање, спојување на фирми, но и стечај и ликвидации. За жал, нема многу случаи од кои би се извлекле некакви заклучоци за тоа како законите се спроведуваат.

¹³ Регулотива (ЕЗ) бр. 44/2011 од 22 декември 2000 год. за судска надлежност, признавање и извршување пресуди за прашања од граѓанското и трговското право (Службен весник на Европската унија бр. L 12 од 16.1.2001 година

Во рамките на Проектот, воспоставени се индикатори според кои би се следел развојот во оваа област (Прилог 1). Со цел да се добијат податоци за овие индикатори, доставени се барања за словоден пристап до информации од јавен карактер до Министерството за правда. Тие информации сè уште не се доставени.

---

¹⁴Договор меѓу македонската влада и албанската влада за правна помош во граѓански и кривични предмети, ("Службен весник на Република Македонија" бр.16/98); влезен во сила 02. 10. 1998 година; Договор меѓу македонската влада и албанската влада за екстрадиција ("Службен весник на Република Македонија" бр.16/98); влезен во сила 02. 10. 1998 година; Договор меѓу македонската влада и албанската влада за меѓусебно извршување на судски одлуки во кривичните предмети ("Службен весник на Република Македонија" бр.16/98); влезен во сила 02. 10. 1998 година

¹⁵Договор меѓу Република Македонија и Босна и Херцеговина за правна помош во граѓанските и кривични предмети, ("Службен весник на Република Македонија" бр.10/06); влезен во сила 06. 01. 2006 година; Договор меѓу Република Македонија и Босна и Херцеговина за екстрадиција, ("Службен весник на Република Македонија" бр.59/06); Договор меѓу Република Македонија и Босна и Херцеговина за меѓусебно извршување на судски одлуки во кривичната материја, ("Службен весник на Република Македонија" бр.59/06)

¹⁶Договор за правна помош во граѓанските предмети меѓу Република Македонија и Република Бугарија, ("Службен весник на Република Македонија" бр.13/02); влезен во сила 07. 04. 2002 година

¹⁷Договор меѓу Република Македонија и Србија и Црна Гора за правна помош во граѓанските и кривични предмети, ("Службен весник на Република Македонија" бр.77/04); Договор меѓу Република Македонија и Црна Гора за екстрадиција, ("Службен весник на Република Македонија" бр.40/2012); влезен во сила на 17.07.2012 година

¹⁸Договор меѓу Република Македонија и Република Хрватска за меѓусебно извршување на судски одлуки во кривичната материја, ("Службен весник на Република Македонија" бр.17/95); стапил во сила 26. 05. 1995; Договор меѓу Република Македонија и Република Хрватска за правна помош во граѓански и кривични предмети, ("Службен весник на Република Македонија" бр.19/95); стапил во сила 26.05. 1995; Договор меѓу Република Македонија и Република Хрватска за екстрадиција, ("Службен весник на Република Македонија" бр.57/2012);, влезен во сила 22.11.2012 година

¹⁹Договор меѓу Владата на Република Македонија и Владата на Република Косово за заемна правна помош во кривичните предмети ("Службен весник на Република Македонија" бр.178/2011); влезен во сила 24. 06. 2012 година; Договор меѓу Владата на Република Македонија и Владата на Република Косово за екстрадиција ("Службен весник на Република Македонија" бр.178/2011) влезен во сила 24. 06. 2012 година; Договор меѓу Владата на Република Македонија и Владата на Република Косово за трансфер на осудени лица ("Службен весник на Република Македонија" бр.178/2011) влезен во сила 24. 06. 2012 година

²⁰Договор меѓу Република Македонија и Романија за меѓусебна правна помош во граѓански предмети ("Службен весник на Република Македонија" бр.41/04) стапил во сила 10. 03. 2007 година

²¹Договор меѓу Република Македонија и Украина за правна помош во граѓански предмети ("Службен весник на Република Македонија" бр.48/00) влезен во сила 20.06.2003 година

²²Договор меѓу Република Македонија и Република Словенија за правна помош во граѓански и кривични предмети, ("Службен весник на Република Македонија"бр.24/96); стапил во сила 05. 09. 1997 година; Договор меѓу Република Македонија и Република Словенија за меѓусебно извршување на судските одлуки во кривичните предмети, ("Службен весник на Република Македонија"бр.24/96); стапил во сила 05. 09. 1997 година; Договор меѓу Република Македонија и Република Словенија за екстрадиција, ("Службен весник на Република Македонија"бр.24/96); стапил во сила 05. 09. 1997 година

²³Договор меѓу Република Македонија и Република Словенија за меѓусебно извршување на судските одлуки во кривичните предмети, ("Службен весник на Република Македонија"бр.24/96); стапил во сила 05. 09. 1997 година; Договор меѓу Република Македонија и Република Србија за правна помош во граѓанските и кривичните предмети ("Службен весник на Република Македонија" бр 15/13) , стапи на сила на 05. 02. 2013 година; Договор меѓу Република Македонија и Република Србија за меѓусебно извршување на судските одлуки во кривичните предмети ("Службен весник на Република Македонија" бр 24/13) стапи во сила на 23.02. 2013 година

²⁴Договор за правна соработка во граѓанските и кривичните предмети меѓу Република Македонија и Република Турција ("Службен весник на Република Македонија" бр 23/97). влезен во сила 28. 07. 2000 година

5* Позначајни случувања во оваа област изминатите неколку месеци

Во Република Македонија во поново време е познат само еден случај на отворена стечајна постапка над подружницата на странска компанија основана во Република Македонија, а се работи за компанијата Алпине Бау ГМБХ од Австрија, позната во светот како втора по големина градежна корпорација во Австрија. Имено, на 19.06.2013 година, надлежен суд во Австрија, на предлог поднесен на органите на управување на самата компанија отвори стечајна постапка. Како последица на стечајната постапка отворена во Австрија, стечајниот управник на Алпине Бау ГМБХ побара отворање на стечајна постапка според законската рамка во Република Македонија. Врз основа на предлогот на странскиот стечаен управник, најпрво била призната странската одлука за отворања на стечајна постапка, а потоа беше отворена стечајна постапка над подружницата на компанијата Алпине Бау ГМБХ во Република Македонија.²⁵

Почнувајќи од јуни 2016 година актуелен беше случајот на обид за преземање на АД Макпетрол од страна на Balkan Petroleum Holding Limited - Кипарска компанија која преку оглас во медиумите објави намера за преземање на Макпетрол. Медиумите активно ги следеа збиднувањата поврзани со оваа состојба и известија дека компанијата била основана пред само 12 дена во Лондон, со седиште во Кипар. Исто така, беше пренесено дека таа имала двајца вработени и била основана со влог од 1.000 (илјада) евра. За акциите на Макпетрол, што на берзата се продаваат по цена од 17.000 денари, компанијата понуди 25.908 денари. Управниот одбор на Макпетрол, го разгледал дописот од Балкан Петролеум Лимитед и одлучил дека по него не може да се постапува. Со сличен став се огласија и од Македонската берза, од каде посочуваат дека и до нив бил доставен допис со истата содржина. Со дописот од Балкан Петролеум не било доставено соодветно полномошно врз основа на коешто би се утврдил легитимитет на ополномоштено лице да настапува во име на друштвото, заради што Македонска берза не одлучуваше за овој предмет. Инаку, книговодствената вредност на една акција на АД Макпетрол е 30.250 денари. Според понудената цена од 25.908 денари, тоа би значело дека „Балкан петролеум“ треба да обезбеди гаранција од околу 47 милиони евра.

Во текот на месец септември продолжи интересот на јавноста за можното преземање на „Макпетрол“ АД Скопје од страна на "Balkan Petroleum Holding Limited". Комисијата за хартии од вредност на Република Македонија на 98-мата седница одржана на 19 септември 2016 година, донесе Заклучок за прекинување на поведената постапка по Барањето за издавање дозвола за понуда за преземање на "Макпетрол" АД Скопје, поднесено од страна на "Balkan Petroleum Holding Limited". Како што извести Комисијата, постапката е прекината заради решавање на претходно прашање кај друг надлежен државен орган, по што истата ќе биде продолжена.

На 3 октомври 2016 година се одржа прес конференција на политичката партија Левица во врска со функционирањето на БЕГ, топлификацискиот оператор во Република Македонија. Левица прави обид да ја разоткрие сопственичката структура на БЕГ како фактор што дополнително го оптоварува фактот на, според нив, бесправното злоупотребување на многу потрошувачи на БЕГ. Ова е уште еден пример на следење на однесувањето на друштво што е формирано во Македонија како резултат на прекугранична деловна трансакција. Како што и досега

²⁵ Како причина за отворање на стечајната постапка е наведена брзата експанзија во земјите на Балканот, Германија и Полска. Во државата оваа компанија, преку подружницата имала десеттина проекти во вредност од над 30 милиони евра.

се констатираше, следењето е од аспект на заштита на специфичните интереси на определена група заинтересирани страни, во случајот потрошувачите на Друштвото.²⁶

Академијата за судии и јавни обвинители на 24 и 25 ноември 2016 година, заедно со Отворениот регионален фонд за Југоисточна Европа – правна реформа (GIZ) организира регионална конференција на тема “Зајакнување на соработката помеѓу правосудните институции од земјите во Западен Балкан”. Целта на оваа регионална конференција е да ги обединат директорите на институциите за правосудна обука од Западен Балкан и низ презентации на достигнувањата да се разменат идеи за понатамошно зајакнување на соработката помеѓу овие институции.

На 15.11.2016 година, во рамките на ИПА 2010 - проектот за понатамошна поддршка за независно, одговорно, стручно и ефикасно судство и унапредување на пробациската служба и алтернативните мерки, во Судскиот совет на Република Македонија е одржана презентација и тркалезна маса на тема: „Како да се претворат податоците во применливо и делотворно знаење.“²⁷ Констатирано е дека заради успешно имплементирање на презентираниите начини на мерење на резултатите во насока на следење на судските перформанси и нивно подобрување потребно е АКМИС систем (автоматизиран систем за управување со предмети во судовите) во Република Македонија да се надгради со соодветни софтверски апликации.

Во организација на Академијата за судии и јавни обвинители „Павел Шатев“, а во соработка со Отворениот регионален фонд за Југоисточна Европа – правна реформа (ГИЗ) Скопје, на 24 ноември 2016 година е организирана дводневната регионална конференција „Зајакнување на соработката помеѓу правосудните институции од земјите во Западен Балкан“, со цел размена на искуства и подобрување на ефикасноста и квалитетот на обуките. На конференцијата се одржа и состанок на Регионалниот Совет за соработка. На конференцијата учествуваат осум директори на правосудни академии од Југоисточна Европа и Турција, претставници од Академијата за европско право (ЕРА) и ХЕЛП програмата при Совет на Европа и генералниот секретар на Европската мрежа за правосудна обука (ЕЈТН).

²⁶ <http://www.brif.mk/parite-od-beg-odat-na-privatni-smetki-na-vmro-dpmne-vo-kipar-obvini-levitsa/>

²⁷ Презентацијата била одржана од Адис Хоџиќ – проектен експерт за подобрување на судските перформанси, на теми: бирократско прибирање на податоци, нормативна рамка, градење на капацитетите, мониторинг и евалуација и одговорност и делување. Било истакнато дека секоја земја во областа на судството потребно е да тежнее тоа да биде објективно, независно, непристрасно и компетентно и за да постигне напредок потребно е да врши мерење на резултатите, од кое нешто ќе произлезе и потребата да се преземат соодветни мерки за постигнување на целта. Во таа насока биле презентирани искуствата на европските држави Холандија и Австрија. Врз основа на добиените податоци од Судскиот совет на Република Македонија бил изготвен извештај по индикаторите „стапка на решавање на предметите и време на решавање на предметите“ во 2013, 2014 и 2015 година.

Ова беше 18-та регионална конференција на Академијата, а инаку досега Академијата има завршено 64 проекти со странски амбасади и организации во кои учествувале над 660 предавачи.

На 28 ноември 2016 година се одржа дискусија за јавните политики за судската соработка за слободен пристап до информации, прекугранично извршување и прекугранични постапки за стечај, преземање и спојување. Основна констатација од анализите за состојбите со судската соработка за слободен пристап до информации, прекугранично извршување и прекугранични постапки за стечај, преземање и спојување е дека има малку информации, тие не се структурирани кај еден носител на информации и нема структуриран начин на нивно следење. Оние случаи кои инцидентно се појавиле и се објаснети во овој извештај само потврдуваат дека нивното појавување е следено без голем интерес и само од некој специфичен аспект, а не од аспект на тоа дали тие случаи се израз на или обезбедуваат добро управување за раст.

Исто така, беше дискутирано дека меѓународната соработка најдобро се остварува кога се активностите се дефинирани со закон и истата претпоставува совладување на многу пречки меѓу кои и јазичните. Беше истакнат случајот на Словенија, каде што е дозволено да се користи и англискиот јазик во голем дел од судската комуникација доколку постои потреба. Секојдневната соработка креира ситуации за кои не може секогаш да се чека регуларната дипломатска процедура и затоа можноста да се комуницира на заеднички разбирлив јазик. Меѓутоа проблемот е дека многу професионалци во правосудната сфера не зборуваат англиски. Таков е случајот со повеќето стечајни управници.

Втора добро регулирана метода на соработка се потпишаните договори за соработка, меѓу две држави или на меѓународно ниво. Размената на информациите може да се случува преку повеќето европски регистри кои се формирани за повеќе намени. Такви се на пример регистрите за припојувањата и спојувањата, како и за преземањата.

Повеќето закони во Република Македонија која ја регулираат материјата на меѓународна соработка во основа се добри. Проблемите често се во имплементацијата. Стечајот предизвикува најголем интерес. Степенот на надомест на побарувањата во стечај е мал, околу 47,5%, додека во земјите на ОЕЦД тој процент изнесува околу 75%. Притоа станува збор за обезбедените побарувања, а покривањето на необезбедените побарувања е уште помало. Има недостаточни бази на податоци од стечајните постапки, што оневозможува добра анализа и евентуално менување на некои елементи од системот, со кои би можел да се подобри учинокот на стечајните постапки.

Добивањето на квалитетни информации е потребно за бизнисот во регионот, а коморите можат да бидат центар на многу такви информации. Тие подготвуваат и различни студии, анализи, B2B активности и можат на своите членки да им обезбедат информации за прекугранични прашања и потенцијални партнери. Исто така, тие можат на членките на странските комори да им помогнат во настапот на домашните пазари и тие тоа го прават онолку колку што можат.

Во Министерството за правда се води нов проект за меѓународна правна помош, за добивање добри информации за меѓународните процеси, како што се: колку се водат, колку време траеле процесите, и некои специфики во нив. Се изработува и софтвер што ќе го олесни евидентирањето и следењето. Тој треба да почне од мај 2017 година.

Соработката во судските процеси се олеснува со соработката преку билатерални и мултилатерални договори. Со нив се дефинира како се признаваат странските судски одлуки во

домашното право. Има многу проблеми со кои се соочуваат локалните субјекти или странските кога треба да реализираат странска одлука во друга земја. Комуникацијата оди преку Министерството за надворешни работи, а многу помага Министерството за правда.

Состојбите во прекуграничните извршувања исто така беа предмет на дискусија и интерес. Посебен проблем во извршувањето преставува доставата на документите на македонските граѓани а кои имаа прстојувалиште во странство , заради кусите рокови кои се дефинирани во законот за извршување. Таму каде што има меѓународен договор соработката може да оди преку судовите и резултатите се многу подобри од таму каде што се користат конзуларните претставништва. Министерството за правда дава одлична помош кога ќе се појават проблеми.

Билатералната и мултилатералната соработка на деловните здруженија, коморите, регулаторните тела (Комисијата за хартии од вредност преку IOSCO) и професионалните асоцијации (Комора на извршители преку европската асоцијација и соседските комори), Комора на стечајни управници преку прекуграничните комори) исто така помага за поедноставна размена на информации и полесно остварување на процесите на припојување, спојување, преземање, стечай и извршување.

Од дискусијата произлегоа значајни препораки кои се земени во предвид при формулацијата на препораките од овој документ.

6) ПРЕПОРАКИ

Подобрувањето на судската соработка во слободниот пристап до информации, спроведувањето прекугранично извршување и прекуграничната постапка во стечај, преземања и спојувања бара од повеќе институции во Република Македонија да продолжат со активностите што ги водат во оваа сфера, или да преземаат нови активности:

- Натамошно преговарање и потпишување договори за судска соработка, односно за меѓународна правна помош, како и да се склучат протоколи за прекугранична соработка меѓу институциите од исти инстанци;

- Да се ревидираат постапките поврзани со остварувањето на меѓународната правна помош, и во таа смисла да се поедностават инструментите за прекугранична соработка; Воедно, да се испита дали може англискиот јазик да се користи во меѓународната правна помош;

- Да се врши редовна обука на дипломатските претставници за бројни прашања поврзани со меѓународната правна помош и соработка, како на пример достава на писмена, а во таа смисла да се предвидат протоколи каде прецизно ќе се разработат дејствијата на постапување на надлежните институции;

- Неопходна е поголема активност на Академијата за судии и јавни обвинители на теми на соработка на правосудните органи на граѓански и кривични прашања,

- Да се воведат обука за компјутери и англиски јазик како задолжителни за судиите и судските службеници, како и да се заострат критериумите за избор на стечајните управници со инсистирање на познавање на компјутери и англиски јазик;

- Потребно е воспоставување на софтвер и база на податоци и статистика за следење на случаите на меѓународна правна помош од страна на Министерството за правда и/или Министерството за надворешни работи,

- Институционално да се воспостават контакти со надлежните ЕУ институции кои ги водат регистрите за инсолвентност, спојување и преземање со цел размена на информации;

- Да се овозможи подостапност на информациите за случаите на извршување, стечај, припојување, спојување и преземање.

- Да се поттикне прекугранична соработка меѓу коморите со цел размена на информации;

- Да се обезбеди информации и за остварувањето на квалитативните индикатори за мерење на напредокот;

- Да се обрне внимание на правната сигурност со оглед на честите законски измени, односно да се поттикне следење и анализа на примената на законските решенија со цел детектирање на суштинските проблеми и отстранување на недостатоците;

Од друга страна, потребно е да се сензибилизира и јавното мислење за значајноста на оваа материја и да се поттикнуваат граѓански здруженија, а првенствено деловните асоцијации да ја следат активност на соработката на правосудните органи, посебно во областа на стопанските прашања, како што се прекуграничните извршувања, спојувања, стечаи и преземања.

²⁹<http://www.brif.mk/parite-od-beg-odat-na-privatni-smetki-na-vmro-dpmne-vo-kipar-obvini-levitsa/>

ПРИЛОГ 1:

Дефинирани индикатори за следење на напредокот во приоритетот *Подобрување на судската соработка во слободен пристап до информации, спроведување прекугранични и прекугранична постапка во стечај, преземања и спојувања*

Индикатор	Податоци	Метод за собирање на информација	Ризици
Зголемување на нивото на индексот на Ефективност на владата до 2,9, врз основа на Индикаторите на Светска Банка за Владеење до 2020 година.	Индикаторите на Светска Банка за Владеење	Следење на индикаторите	Индексот се следи еднаш годишно
Број на склучени билатерални договори за судска соработка	Министерство за правда	Преглед на информација	Доцно известување
Посебни случаи кои даваат индикација за добро или не толку добро однесување на институциите во постапки на меѓународен стечај, преземање или спојување	Информациски портали	Преглед на информација	Нерелевантни или пристрасни извори
Достапност на јавни информации за прашањата од судска надлежност	Судови и Министерство за правда	Преглед на веб страни, прашалници на судската администрација	Недостапност на релевантни информации
Број на предвидени и вработени во Сектор за меѓународно правна соработка во Министерството за правда и нивна компетентност	Министерство за правда	Преглед на документација	
Број и вид на предмети каде е побарано од РМ меѓународна судска соработка и вид на одговор	Министерство за правда, Министертво за надворешни работи	Преглед на документација	Доцно објавување, непостоње на релевантни податоци

Индикатор	Податоци	Метод за собирање на информација	Ризици
Просечно времетраење на постапувањето по барањето од странските органи	Министерство за правда, Министерство за надворешни работи	Преглед на документација	Доцно објавување, непостоње на релевантни податоци
Број и вид на предмети во кои РМ побарала меѓународна судска соработка и вид на одговор	Министерство за правда, Министерство за надворешни работи	Преглед на документација	Доцно објавување, непостоње на релевантни податоци
Просечно времетраење на постапувањето по барањето од РМ	Министерство за правда, Министерство за надворешни работи	Преглед на документација	Доцно објавување, непостоње на релевантни податоци
Број на прекугранично извршување каде е побарано од РМ меѓународна судска соработка и дали е пружена	Министерство за правда, Министерство за надворешни работи	Преглед на документација	Доцно објавување, непостоње на релевантни податоци
Број на прекугранични извршувања каде РМ побарала меѓународна судска соработка и дали е пружена	Министерство за правда, Министерство за надворешни работи	Преглед на документација	Доцно објавување, непостоње на релевантни податоци
Број на прекугранични постапки во стечај, преземања и спојувања каде е побарано од РМ меѓународна судска соработка и број на предметот во кои е пружена	Министерство за правда, Централен регистар, судови	Преглед на документација	Доцно објавување, непостоње на релевантни податоци
Број на прекугранични постапки во стечај, преземања и спојувања каде РМ побарала судска соработка и број на предмети во кои е пружена	Министерство за правда, Министерство за надворешни работи	Преглед на документација	Доцно објавување, непостоње на релевантни податоци

Институт
за
европска
политика.
Скопје

